

00:26

Titelskylt: Sveriges träd

00:32

Träd finns överallt runt omkring oss. I skogen, i parken, i trädgården och runt sjön.

00:41

Men, vad är egentligen ett träd? Och vilka olika typer av träd finns det?

00:48

Nu ska vi lära oss om några av de vanligaste träden i Sverige.

00:55

Kapitelskylt: Vad är ett träd?

01:00

Ett träd är en växt som har en hård stam. Det blir oftast minst fem meter högt.

01:08

Ett typiskt träd börjar med sina rötter, under marken. Det är med rötterna som trädet tar upp vatten och andra näringsämnen ur jorden.

01:19

Över marken sträcker sig stammen... som längre upp delar sig i grenar.

01:27

Grenarna bildar trädkronan tillsammans med trädets löv eller barr.

01:36

Kapitelskylt: Barrträd

01:41

Barrträden kan du känna igen på barren!
Barren är smala och spetsiga.

01:48

Barrträden trivs särskilt bra i lite kallare väder, som hos oss i Sverige. De behåller oftast sina barr året om.

02:00

De vanligaste barrträden vi har är granen och tallen.

02:07

Kapitelskylt: Gran

02:11

Granen är vårt allra vanligaste träd! Det växer naturligt i nästan hela Sverige.

02:18

Det är också det träd i Sverige som kan bli högst, upp till 60 meter.

02:25

Granen har en rak stam och kronan är formad som en kon. Det är för att de längsta grenarna sitter närmast marken, och de kortare sitter längre upp.

02:37

Barren kan bli omkring en till två centimeter långa och sitter ett och ett.

02:44

Granens kottar är långsmala och kan bli upp till femton centimeter långa. I kottarna finns granens frön.

02:55

Granens rötter ligger ganska nära markytan, så det står inte alltid så stadigt. Du kanske har sett en omkullvält gran efter att det har blåst mycket?

03:10

Av granen tillverkar vi främst papper. Men vi gör också virke för att till exempel bygga hus eller möbler.

03:23

Kapitelskylt: Tall

03:27

Tallen växer i nästan hela Sverige. Den kan bli omkring 20–30 meter hög!

03:34

Precis som granen har tallen en rak stam. Men tallens grenar växer mycket högre upp än granens.

03:42

Barren sitter två och två och kan bli upp till sex centimeter långa.

03:48

Tallens kottar är runda och inuti kottarna finns fröna.

03:54

Tallen har väldigt långa rötter. Med rötterna kan de suga upp vatten som ligger djupt ner i jorden.

04:01

Av tallens virke, som kallas furu, tillverkar vi till exempel möbler och golv.

04:11

Kapitelskylt: En

04:16

Enen är en barrväxt som både kan vara ett träd och en buske.

04:21

Den kan växa på många olika sätt, till exempel hög och smal eller krokigt närmre marken.

04:28

Enen finns i hela landet. Den kan bli upp till 14 meter hög, men oftast blir den inte mer än sex meter.

04:37

Barren sitter på grenarna tre och tre, de är korta och stickiga!

04:45

De här blåa bären har du kanske sett någon gång? De kallas enbär. Men egentligen är de inga bär alls, utan är faktiskt trädets kottar!

04:56

Virket från enen är ganska segt, därför passar det bra att använda till finsnickeri, som skärbrädor. Rötterna kan man också tillverka saker av, till exempel fläta korgar.

05:12

Kapitelskylt: Lövträd

05:17

Lövträden har löv istället för barr.

05:21

Lövträden brukar fälla sina löv på hösten.

05:25

Innan trädet fäller löven tar det ut alla nyttiga ämnen från löven och drar in dem i stammen. Det är därför löven ändrar färg innan de faller till marken.

05:39

Det vanligaste lövträdet i Sverige är björken!

05:45

Kapitelskylt: Björk

05:50

Björken känner du säkert igen på den vita och svarta barken?

05:56

Björken växer i nästan hela Sverige och kan bli upp till 25 meter hög.

06:04

Långt norrut, i fjällen, blir björken knappt en meter hög. Då kallas den för dvärgbjörk.

06:12

Löven har en rundad eller något kantig bas som slutar i en spets. Kanten är sågad.

06:23

Björkveden är hård och stark och av det tillverkar vi till exempel papper och möbler.

06:34

Kapitelskylt: Ek

06:39

I Sverige växer eken främst i Götaland och Svealand.

06:44

Den kan bli upp till 45 meter hög, men i Sverige blir den oftast inte mer än 25 meter.

06:51

Eken har en grov stam och kraftiga grenar. Kronan brukar breda ut sig mycket. Därför trivs eken bäst där det finns mycket med plats, till exempel på ängar.

07:05

Ekens löv blir mellan 10 och tolv centimeter långa. Löven är parflikiga med rundade hörn.

07:16

Ekens frukter kallas för ekollon. Ekollonen innehåller trädets frö. De brukar sitta två eller tre tillsammans på ett långt skaft.

07:28

Eken kan bli väldigt gammal. I Sverige har vi ekar som är över 1 000 år gamla.

07:37

Förr i tiden användes ekträ för att bygga skepp. I dag tillverkar vi främst möbler och golv av trädet. Men man kan också bygga ett fotbollsmål!

07:53

Kapitelskylt: Lönn

07:58

Lönnen blir omkring 25 meter hög. Den trivs bäst i södra halvan av landet, upp till uppland.

08:06

Stammen är rak och den får oftast en stor krona med många löv.

08:13

Löven är femflikiga och på hösten ändrar de färg till starkt gul och röd.

08:20

Dem här har du kanske sett någon gång? Det är lönnens frukt!

08:28

Av lönnen tillverkar vi till exempel musikinstrument och möbler.

08:40

Kapitelskylt: Asp

08:44

Aspen kan bli upp till 25 meter hög men oftast blir den lägre.

08:50

Aspen växer i hela Sverige men är inte så vanlig i Lappland.

08:55

Aspens löv är runda och sitter på ett långt platt skaft. Det platta skaftet gör att minsta vindpust får löven att darra.

09:06

Så här ser aspens blommor ut. De slår ut innan aspen har fått sina löv.

09:13

Aspen är viktig för många olika arter som bland annat insekter, spindeldjur, svampar och mossor.

09:23

På vintern uppskattar framför allt älgen aspens bark.

09:29

Av aspen tillverkar vi speciellt tändstickor, men även bastuinredning.

09:38

Kapitelskylt: Rönn

09:42

Rönnen kan vi hitta i hela Sverige. Den trivs vanligtvis i skogar och hagar. Du kanske också har sett den i en park?

09:53

Rönnen kan bli omkring 15 meter hög.

09:56

Stammen är grå och slät och löven är parflikiga.

10:02

Rönnen kanske man framför allt känner igen på dess röda bär. De är rika på C-vitamin, och av bären kan vi bland annat göra marmelad.

10:13

Av virket tillverkar vi till exempel slöjdhandverk, och skidor!

10:24

Kapitelskylt: Sammanfattning

10:28

I den här filmen har vi fått lära oss vad ett träd är... från dess rotsystem till toppen av trädkronan.

10:37

Och vi tittade på vad som skiljer ett barrträd från ett lövträd.

10:42

Sen fick vi lära oss att....

10:47

....granen är vårt vanligaste träd...

10:51

...att tallens virke kallas för furu...

10:55

..och att enens bär egentligen är kottar!

11:00

Vi fick också reda på att björken kan bli upp till 25 meter hög.

11:05

Och att vi förr i tiden byggde skepp av eken.

11:09

..att Lönnens blad är femflikiga.

11:13

att...Aspens löv sitter på långa platta skaft som kan få löven att darra.

11:21

Till sist lärde vi oss att vi tillverkar skidor av rönnen.

11:28

Nästa gång du är ute i naturen kan du titta efter om du känner igen våra vanligaste träd!

-SLUT-